
Tytusa Chałubińskiego

Dzielnice: Śródmieście

Osiedla: Śródmieście Południowe

Atrybuty:

Rok utworzenia nazwy: 1916

Opis

Tytus Chałubiński (1820-1889) - lekarz, przyrodnik. Pochodził z biednej radomskiej rodziny, jednak dostał się na Uniwersytet Wileński a potem w Dorpacie i Würtzburgu, zajmując się botaniką i medycyną, z tej ostatniej dziedziny uzyskując tytuł doktora. W Warszawie znalazł się w 1845 roku i zamieszkał przy ul. Długiej, gdzie rozpoczął praktykę lekarską od przyjmowania najbiedniejszych mieszkańców stolicy. W przeciągu dwóch lat pozyskał pacjentów z najbardziej szacownych rodzin, co zaowocowało praktyką w szpitalu Ewangelickim, znajdującym się u zbiegu ul. Karmelickiej i Mylnej. W 1857 roku został ordynatorem Szpitala im. Dzieciątka Jezus, jednak osobista tragedia (śmierć ukochanych dzieci - niespełna dwuletnich bliźniąt - zarażonych przez niego dyfterytem) spowodowała jego zwątpienie w sens wykonywanej pracy. Zajął się wówczas działalnością społeczną - w 1861 roku został członkiem Tymczasowej Rady Miasta Warszawy, w pracach której zajmował się reformą szkolnictwa. Rok później objął Katedrę Chorób Wewnętrznych Wydziału Lekarskiego Szkoły Głównej i swoje obowiązki pełnił do roku 1869, kiedy to został wprowadzony język rosyjski jako wykładowy. Opuścił wówczas stolicę i przeprowadził się do Zakopanego, w którym pozostał do końca życia. Odkrył właściwości lecznicze tego miasta, założył też w nim Towarzystwo Tatrzańskie i obszerną bibliotekę.

Upamiętnienia:

Róg ul. Emilii Plater i Wspólnej - kościół św. Piotra i Pawła parafii św. Barbary na Koszykach - tablica.

ul. Mokotowska 48 - kamienica, której był mieszkańcem - tablica na frontowej ścianie (odsłonięcie - XI 1989).

Ciekawostki

Powstała ok. 1868, uregulowana w 1881. Do 1897 była to ulica peryferyjna, jednak kiedy wybudowano budynki szpitala Dzieciątka Jezus, ulica zaczęła nabierać znaczenia. Po stronie

parzystej, między Wspólną a Nowogrodzką mieścił się Ogród Pomologiczny. W latach 30 XX w. zabudowano ją budowlami o charakterze urzędowym. Puszczono tędy również linię tramwajową. W 1949 ulice poszerzono i dobudowano kolejne gmachy rządowe.

Stan obecny:

Nr 2: **Warszawska Szkoła Pielęgniarek.** Powstała w 1927-8 wg proj. Romualda Gutta. We wnętrzach dębowa klatka schodowa i resztki okładziny ściennej z białego marmuru. Po wojnie budynek rozbudowano na potrzeby Polikliniki Centralnego Szpitala Klinicznego WAM wg proj. H. Sawickiego.

Nr 3a: **Ministerstwo Obrony Narodowej.** Powstało w 1950 wg proj. Marka Leykama i Jerzego Hryniewieckiego na bazie szpitala wojskowego z ok. 1939 wg proj. Juliana Lisieckiego i J. Kraussa.

Nr 3b: **Dowództwo Korpusu Obrony Pogranicza.** Zbudowane w 1932 wg proj. A. Paprockiego i Piotra Kwieka. Po wojnie rozbudowano skrzydła budynku.

Nr 4: **Ministerstwo Robót Publicznych.** Zbudowane w 1928-31 wg proj. R. Świerczyńskiego, obecnie Ministerstwo Infrastruktury.

Nr 5: **Collegium Anatomicum Akademii Medycznej.** Drugi adres Oczki 2. Powstał w 1899-1901 wg proj. Antoniego Jabłońskiego-Jasieńczyka. Fronton zdobiła grupa rzeźbiarska autorstwa Zygmunta Langmana, ale została usunięta prawdopodobnie jeszcze przed wojną. W czasie wojny budynek zniszczono. Odbudowano go bez kolumnady na rogu tylko półkolistym narożnikiem, ze zmienionym układem okien, a także podwyższono skrzydła boczne o jedno piętro.

Nr 6: **Ministerstwo Komunikacji.** Siedziba ministerstwa, ówczesnie komunikacji, powstała w 1948-50 wg proj. Bohdana Pniewskiego. Pomimo iż pierwszy budynek powstał tutaj w 1929-31 wg proj. Rudolfa Świerczyńskiego, to Pniewski przerobił go kompletnie, tak, że wyszło zupełnie co innego niż przed wojną. Obecnie swoje siedziby mają tu także: Ministerstwo Gospodarki Morskiej, Urząd Transportu Kolejowego, Główna Biblioteka Komunikacyjna. Co ciekawe, ta część na zdjęciu jest prawdopodobnie pierwszym wysokościowcem w Polsce powojennej.

Nr 8: **Elektrim Intraco 2.** Powstał w 1976-8 wg proj. Jerzego Skrzypczaka, Haliny Świergockiej, Wojciecha Grzybowskiego, Jana Zdanowicza z wnętrzami Stanisława Kaima i Andrzeja Zaborowskiego. Obiekt zrealizowała szwedzka firma BPA.

Data nadania nazwy: 1916.10.26. Wcześniej (1869.01.01 - 1916.10.26) nosiła imię Teodora, na cześć ostatniego namiestnika Królestwa Polskiego Teodora Berga.